

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Angelė Kvedaravičienė **RG-50.473*0146**

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Labą dieną, poniam.
Angelė Kvedaravičienė: Labą dieną.
Alicija Žukauskaitė: Gal galėtumėte prisistatyti? Koks jūsų vardas, pavardė?
Angelė Kvedaravičienė: Angelė Kvedaravičienė.
Alicija Žukauskaitė: O kurių metų jūs esate gimimo?
Angelė Kvedaravičienė: 1919.
Alicija Žukauskaitė: O kur esate gimusi?
Angelė Kvedaravičienė: Seirijuose.
Alicija Žukauskaitė: Ir dabar gyvenate Seirijuose?
Angelė Kvedaravičienė: Visą laiką.
Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar Seirijuose prieš karą buvo daug žydų?
Angelė Kvedaravičienė: Daug, daug buvo prieš karą žydų. Visas miestelis, tik vienas lietuvis gyveno Seirijuose. O visi buvo žydai, visi.
Alicija Žukauskaitė: Ar jūs su jais bendravot?
Angelė Kvedaravičienė: Bendravom. Tarnavom pas juos, vaikus auginom jų, viską darėm. Mes biedni (neturtingi) buvom, neturėjom iš ko gyvent.
Alicija Žukauskaitė: Ponia Angele, ar jūs matėt, kas atsitiko su žydais, kai prasidėjo karas?
Angelė Kvedaravičienė: Nu, kai užėjo vokiečiai, juos tuojau suėmė, apnumeravo (paženklino) juos. Negalima buvo gatve vaikščioti, ne gatve, o tik šaligatviais. Taip ir gyveno. Buvo suvaryti į vieną vietą. Karas kai buvo, tai pirmiausia žydėlius išmušė (nužudė), namus jų išgrobė, viską.
Alicija Žukauskaitė: Suvarė į vieną vietą. Į kokią vietą suvarė?
Angelė Kvedaravičienė: Keli namai buvo likę, tai į tuos namus po kelias šeimynas ir suvarė. Taip jie ir gyveno.
Alicija Žukauskaitė: O toliau kas buvo?
Angelė Kvedaravičienė: O toliau jie neturėjo iš ko gyventi, ėjo ubagauti. Po kaimus dar ėjo pabėgę katrie. Paskui visus suėmė ir suvarė į mokyklą.
Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar matėt kaip suėmė ir suvarė į mokyklą?
Angelė Kvedaravičienė: Mačiau, kaip suėmė ir suvarė į mokyklą.
Alicija Žukauskaitė: Papasakokit, kaip suėmė.
Angelė Kvedaravičienė: Surinko juos visus, iš namų išvarė ir suvarė į mokyklą. Iš paskos ėjo pavados (vežimai) ir turtą vežė į mokyklą. Į mokyklą suvežė, o ką jie darė su tuo turtu, tai nežinau.
Alicija Žukauskaitė: Tai ar tos pavados turtą vežė į mokyklą, kol jie dar buvo mokykloj?
Angelė Kvedaravičienė: Dar ir buvo mokykloj, bet daugiausia kai juos išvarė.
Alicija Žukauskaitė: O jie patys, kai ėjo į tą mokyklą, jie nešėsi kokį turtą su savim?
Angelė Kvedaravičienė: Ne, daugiausia liko viskas namuose.
Alicija Žukauskaitė: Kai juos ėmė iš namų, ar jūs matėt, kaip juos varė iš namų?
Angelė Kvedaravičienė: Mačiau, kaip varė iš namų.
Alicija Žukauskaitė: O kas juos varė iš namų? Kaip atrodė tie žmonės?
Angelė Kvedaravičienė: Šauliai daugiausia, vokiečiai buvo.
Alicija Žukauskaitė: Su uniformom?
Angelė Kvedaravičienė: Viršaitis buvo.
Alicija Žukauskaitė: Kokia pavardė viršaičio?
Angelė Kvedaravičienė: Maskaliūnas buvo viršaitis.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: O tie šauliai, kodėl jūs sakot kad šauliai?
Angelė Kvedaravičienė: Jie taip vadinosi, tokia organizacija buvo jų.
Alicija Žukauskaitė: Ir jie buvo su uniformom?
Angelė Kvedaravičienė: Su uniformom, ginkluoti buvo.
Alicija Žukauskaitė: Gal prisimenate, kiek laiko jie buvo toje mokykloje?
Angelė Kvedaravičienė: Neilgai, neilgai. Nebuvo gal ir trijų dienų.
Alicija Žukauskaitė: Ar jūs buvote priėjus prie tos mokyklos?
Angelė Kvedaravičienė: Ne, mes tik matėm iš tolo.
Alicija Žukauskaitė: Saugojo tą mokyklą kas nors?
Angelė Kvedaravičienė: Saugojo, saugojo...
Alicija Žukauskaitė: O kas buvo po tos mokyklos?
Angelė Kvedaravičienė: Po tos mokyklos išvarė juos visus.
Alicija Žukauskaitė: Ar matėt?
Angelė Kvedaravičienė: Matėm, girdėjom. Aš buvau kaime, bet į miestelį buvau atėjusi.
Kur juos šaudė mes netoli gyvenom. Mums buvo baisu, tai liepė paleist kūlimo (javų kūlimo) mašinas, kad mes negirdėtume, kaip spiegia.
Alicija Žukauskaitė: Tai čia šaudymo vietoj spiegė šitaip?
Angelė Kvedaravičienė: Mhm.
Alicija Žukauskaitė: Koks atstumas buvo nuo jūsų iki tos vietos maždaug?
Angelė Kvedaravičienė: Nežinau, koks kilometras, daugiau nebuvo... Netoli.
Alicija Žukauskaitė: Kiek laiko truko tas šaudymas, kai jūs sakėt, kad kuliamas mašinas leidot?
Angelė Kvedaravičienė: Nu, šaudymas neilgai truko, neilgai.
Alicija Žukauskaitė: O jūs matėt, kaip juos varė į tą vietą?
Angelė Kvedaravičienė: Mhm.
Alicija Žukauskaitė: Kurioj vietoj jūs buvot, kai matėt?
Angelė Kvedaravičienė: Kai mačiau, buvau miestelyje, kai juos pradėjo varyt į sušaudymo vietą. Mes nuėjom namo, mums baisu buvo, mes nuėjom į kaimą. Mes girdėjom, kaip juos šaudė.
Alicija Žukauskaitė: Papasakokit, ką jūs miestelyje matėt, kaip atrodė tas jų varymas.
Angelė Kvedaravičienė: Visi ėjo kruvini, sumušti, ir viskas.
Alicija Žukauskaitė: Ar jie kalbėjosi tarp savęs?
Angelė Kvedaravičienė: Ką jie ten kalbėsis. Šitoks baisumas, kas kalbėsis.
Alicija Žukauskaitė: Ar ten buvo vyrai, moterys, vaikai?
Angelė Kvedaravičienė: Ir vyrų, ir moterų, ir vaikų mažų buvo.
Alicija Žukauskaitė: O vaikai irgi buvo kruvini?
Angelė Kvedaravičienė: Vaikai tai ne.
Alicija Žukauskaitė: O moterys irgi kruvinos buvo?
Angelė Kvedaravičienė: Kai kurios...
Alicija Žukauskaitė: O kaip jie buvo apsirengę, papasakokit.
Angelė Kvedaravičienė: Savo rūbais, kas ką turėjo. Kokius turėjo, tokiais buvo apsirengę.
O kai varė, rugsėjis mėnesis buvo. Kai juos varė...
Alicija Žukauskaitė: Papasakokit, kas juos varė, kokia buvo sargyba.
Angelė Kvedaravičienė: Nu, sakau, šauliai buvo, vokiečiai buvo.
Alicija Žukauskaitė: O be Maskaliūno, kokie dar Seirijų gyventojai ten dalyvavo, ar buvo tokių gyventojų?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Angelė Kvedaravičienė: Gal ir buvo...
Alicija Žukauskaitė: O kas paskui atsitiko su žydų turtu?
Angelė Kvedaravičienė: Gal išsidalino. Mokykloj buvo suvežta, gal išsidalino tą turtą...
Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip tą turtą vežė į mokyklą?
Angelė Kvedaravičienė: Matėm. Krovė į padvadas (vežimus) ir vežė į mokyklą.
Alicija Žukauskaitė: O iš kur tos padvados?
Angelė Kvedaravičienė: Pavarė žmones, katrie turėjo arklius, ir (jie) vežė jų turtą.
Alicija Žukauskaitė: O, sakysim, kaip žmonės dalinosi turtą ar kas ką pasiėmė, ar matėt tokių dalykų?
Angelė Kvedaravičienė: Ne, nežiūrėjom. Baisu mums buvo ta tragedija. Dar vieną žydelkaitę daug vėliau sušaudė. Ji gyveno su lietuviu, tai kai ji tik parvažiavo į Seirijus, tai paėmė ir sušaudė.
Alicija Žukauskaitė: Matėt gal, kai paėmė?
Angelė Kvedaravičienė: Matėm, kaip paėmė, nuvarė į laukus ir sušaudė.
Alicija Žukauskaitė: Tai jūs buvot tuo metu gatvėj, miestelyje? Papasakokite.
Angelė Kvedaravičienė: Miestelyje buvom, čia mes gyvenom.
Alicija Žukauskaitė: O kas ją paėmė?
Angelė Kvedaravičienė: Šauliai, o kas gi ją paims. Vokiečių komanduojami.
Alicija Žukauskaitė: Tai jūs matėt, kaip ją išsivedė?
Angelė Kvedaravičienė: Matėm, kaip vedė. Oj...
Alicija Žukauskaitė: Tai keliese ją vedė vieną?
Angelė Kvedaravičienė: Trise.
Alicija Žukauskaitė: Vieną trise?
Angelė Kvedaravičienė: Trise vedė...
Alicija Žukauskaitė: O kokia kryptim vedė?
Angelė Kvedaravičienė: Čia (?..) į tuos kalnus (?).
Alicija Žukauskaitė: Ar buvot nuėję po šaudymo į tą vietą, kur šaudė?
Angelė Kvedaravičienė: Niekada, niekada, niekada...
Alicija Žukauskaitė: O sakykit, ar kas nors iš miestelio praturtėjo, kai žydų neliko? Ar buvo tokių, kad matėsi, jog geriau pradėjo gyventi iš karto?
Angelė Kvedaravičienė: Nežinau tokių, kad jau būtų praturtėję, nežinau. Katrie šaudė, tai tie ir išbėgo. Išbėgo, Amerika priglaudė...
Alicija Žukauskaitė: Jūs sakėt, kad žydus suvarė į namelius, tuos, kurie liko nesubombarduoti.
Angelė Kvedaravičienė: Taip ir gyveno, po kelias šeimas suvaryti buvo.
Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip jie ten gyveno?
Angelė Kvedaravičienė: Nugį matėm. Jiems negalima buvo šaligatviu eit, jie turėjo lopus (žvaigždes) ant pečių ir ant krūtinės. Jiems negalima buvo...
Alicija Žukauskaitė: O jūs galėdavote įeiti į tuos namelius?
Angelė Kvedaravičienė: Man vaikų buvo gaila, tai nunešiau duonos. Mes tarnavom pas juos, vaikus auginom, tai, žinot, mums jų gaila buvo. Pasikavoję (pasislėpę), kai niekas nemato, padavėm duonos.
Alicija Žukauskaitė: Ką jie sakė jums, kai duonos padavėt?
Angelė Kvedaravičienė: Padėkavojo ir viskas.
Alicija Žukauskaitė: Nieko nesakė, nieko neklausė?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Angelė Kvedaravičienė: Nieko nesakė, nieko neklausė. Jie dar buvo pabėgę, po kaimus žebrauvojo (išmaldos prašė), duonos prašė.

Alicija Žukauskaitė: Ar teko matyti miestelyje kokių nors atvejų, kad stumdytų?

Angelė Kvedaravičienė: Ne, niekas jų nestumdė. Kai jie vaikščiojo, niekas nestumdė. O kai suėmė, tai kaip norėjo, taip su jais ir darė.

Alicija Žukauskaitė: Kodėl jūs sakot, kaip norėjo, taip darė?

Angelė Kvedaravičienė: Kankino. Suėmė, suvarė ir kankino juos.

Alicija Žukauskaitė: O iš ko jūs sprendžiat, kad kankino?

Angelė Kvedaravičienė: Matėm, kad varė nukankintus.

Alicija Žukauskaitė: Nukankintus?

Angelė Kvedaravičienė: Jo. O kiek jų taip žuvo? Išvaro darban, ir negrižta.

Alicija Žukauskaitė: O matydavot kur nors žuvusius, lavonus? Tų, kur iš darbų negriždavo?

Angelė Kvedaravičienė: Ne, apkasdavo (užkasdavo).

Alicija Žukauskaitė: O sakykit, tas epizodas, kai jūs parbėgot namo ir prasidėjo šaudymas, ar jūs pirmiau išgirdot šaudymą, ar jūs pirmiau išgirdot riksmą?

Angelė Kvedaravičienė: Riksmą pirmiau išgirdom. Riksmą. Kai atvarė į duobes, riksmą girdėjom labai. Ir mano šeimininkė sako – leiskit (įjunkit) šitas kuliamas mašinas, kad mes negirdėtumėm to riksmo. Žinot, pamatę tą viską.

Alicija Žukauskaitė: O kai paleido tas kuliamas mašinas, jūs tikrai nebegirdėjote to riksmo?

Angelė Kvedaravičienė: Nebegirdėjome.

Alicija Žukauskaitė: Ir šūvių nebegirdėjote?

Angelė Kvedaravičienė: Ne. Mes dirbome ir nebegirdėjome.

Alicija Žukauskaitė: O šūvius ar girdėjote?

Angelė Kvedaravičienė: Girdėjome iš pradžių, paskui jau ne... Baisu, baisu, baisu. Šitaip žmones masiškai (žudyti).